

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Львівський національний університет імені Івана Франка
Освітня програма	10423 Екологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	101 Екологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

11.04.2023 р.

Справа № 0338/АС-23

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Голуб Олександр Андрійович – головуючий,
Білоус Оксана Іванівна,
Гасюк Іван Михайлович,
Грановська Людмила Миколаївна,
Дмитрів Григорій Степанович,
Запотоцький Сергій Петрович,
Заячук Мирослав Дмитрович,
Максименко Надія Василівна,
Мудрак Олександр Васильович,
Погребняк Володимир Григорович,
Сонько Сергій Петрович,
Трохимчук Андрій Дмитрович,
Тяпкін Олег Костянтинович,

за участі запрошених осіб:

Мамчур Звенислава Ігорівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Львівський національний університет імені Івана Франка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	10423
Назва ОП	Екологія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 13, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

ОПП містить чітко визначені цілі, що узгоджуються з основною місією університету у сегменті «підготовки фахівців із урахуванням особливостей сучасного світу, розвитку фундаментальних і прикладних наукових досліджень, інтеграцію пріоритетних наукових напрямів у всі види освітньої та дослідницької діяльності, дотримання соціальної та екологічної відповідальності» та програмними цілями кафедри екології: «забезпечення високої якості освітнього процесу, створення освітнього середовища та формування системи підготовки фахівців із урахуванням особливостей сучасного світу».

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Оновлення ОПП здійснюється з урахуванням пропозицій, що надаються як онлайн на сторінці факультету, де розміщено запрошення до обговорення проєкту ОПП на 2023 р., так і на численних зібраннях викладачів, здобувачів та інших стейкхолдерів, що підтверджене документально.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Тенденції розвитку ринку праці визначають цілі і програмні результати навчання, відображені у ОПП. У той же час, у контексті попиту на фахівців саме у західному регіоні країни недоліком є відсутність дисциплін з вираженим регіональним контекстом у назві, окрім ОК Транскордонні екологічні проблеми.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Освітня програма «Екологія» загалом дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузь знань 10 Природничі науки, спеціальність 101 Екологія, оскільки забезпечує формування загальних і фахових компетентностей, закріплених у ньому та досягнення необхідних ПРН.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОПП та відсотковий розподіл обов'язкових і вибіркового ОК відповідає вимогам наявного Стандарту за спеціальністю 101 Екологія галузі знань 10 Природничі науки щодо навчального навантаження при підготовці бакалавра – 240 кредитів (ECTS), у т.ч. обов'язкові ОК включають дисципліни циклу загальної підготовки (30 кредитів ЄКТС, 12,5%) і дисципліни професійної і практичної підготовки (150 кредитів ЄКТС, 62,5%). Вибіркові ОК забезпечують 60 кредитів ЄКТС (25%).

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

ОП має чітку структуру, що відображена у структурно-логічній схемі, яка ілюструє взаємозв'язків між ОК. Розподіл кредитів ЄКТС між обов'язковими і вибіркового компонентами відповідає стандарту. ОК загалом, дозволяють досягти програмних результатів навчання. У той же час, значний акцент на біологічній спрямованості ОП, де окрім ОК Загальна екологія та середовищезнавство (8 кредитів ЄКТС) та ОК 10 Біологія (11 кредитів ЄКТС), до нормативних дисциплін Циклу професійної та практичної підготовки включені ОК 19 Екологія грибів (4 кредити ЄКТС), ОК 21 Екологія рослин (4 кредити ЄКТС), ОК 22 Екологія тварин (4 кредити ЄКТС), ОК 27 Екологія мікроорганізмів (3 кредити ЄКТС) – загалом 32 кредити, створює дублювання тем і ПР, що знаходиться відображення у матрицях відповідності, де деякі ПР формуються від 16-ти ОК (ПР 02), 20-ти ОК (ПР 21) до 22-х ОК (ПР 03). Тоді як ОК 30 «Природоохоронне законодавство та екологічне право» та ОК 32 «Екобезпека й управління в екологічній діяльності» мають лише по 3 кредити ЄКТС, а формують 11-ть ПР з чіткою відповідністю суті дисциплін, а такі як ПР 15 «Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів», згідно матриці формують лише три ОК («Збереження біотичного і ландшафтного різноманіття», «Природоохоронне законодавство та екологічне право» і «Екологія людини»), у силабусах яких немає прямо дотичних тем до проектної діяльності. ПР 16 «Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі» взагалі формується, окрім практики, лише одним ОК. Крім того, об'єднання фактично двох дисциплін «Екологічна безпека» і «Організація управління в екологічній діяльності» в один ОК на 3 кредити (ОК 32 «Екобезпека й управління в екологічній діяльності») та дисциплін «Оцінка впливу на довкілля» та «Нормування антропогенного навантаження» в один ОК на 4 кредити (ОК 29 «Оцінка впливу на довкілля і нормування антропогенної діяльності») не дозволяє забезпечити студентам повноцінне формування ПРН, що вимагає як бакалаврський Стандарт вищої освіти за спеціальністю 101 Екологія, так і професійний стандарт «Еколог».

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОП «Екологія» відповідає предметній області спеціальності 101 Екологія. Аналіз силабусів основних і вибіркового дисциплін загалом дозволяє простежити внесок кожного ОК у формування КЗ та КС у студентів та участь у формуванні програмних результатів навчання. Але є ряд ОК, зміст яких не дозволяє досягти заявлених ПР. Так, ОК 32 «Екобезпека й управління в екологічній діяльності», згідно силабуса акцентує увагу на безпековій складовій та взагалі не містить інформації щодо державного управління в екологічній діяльності (КС-13. «Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами» та ПР-01 «Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами»), як і рекомендованих сучасних інформаційних джерел з управління в екологічній діяльності, у т.ч. посилань на сайт профільного Міністерства чи обласних органів державного управління в екології.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Вибір індивідуальної освітньої траєкторії регулюється низкою нормативних документів, що затверджені на рівні ЗВО. Індивідуальна траєкторія будується шляхом вибору навчальних дисциплін з переліку, що є у вільному доступі, який включає дисципліни, згруповані посеместрово у 8 блоків, у кожному з яких по 4-5 ОК. У той же час, не використано як позитивний той факт, що в університеті здійснюється підготовка фахівців за спеціальністю 101 Екологія трьома факультетами, що розширює перелік можливих вибіркового ОК. Індивідуальна траєкторія забезпечується також при здійсненні студентами вибору місця проходження виробничої практики і обрання теми курсової та кваліфікаційної роботи.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Структура ОП та НП передбачають фундаментальну практичну підготовку здобувачів вищої освіти саме в розрізі навчальної практики з екології і збереження біорізноманіття (2 і 4 семестри), що, згідно силабусів, головним чином орієнтовані на проведення біологічних досліджень. Так, Загальна екологічна практика спирається на Грунтознавство та Біологію, не враховуючи інші природні компоненти, такі як атмосферне повітря, рельєф, гідрологічна та геологічна складова природного комплексу. Доповнюють практичну підготовку виробнича практика (6 семестр), виробнича переддипломна практика (8 семестр) та ВК «Великий практикум» (6 і 7 семестр), що загалом, дозволяє здобути компетентності, необхідні у подальшій професійній діяльності. На сторінці кафедри наведено перелік всіх організацій і підприємств, з якими укладено договори на проходження практики, що дозволяє студентам здійснити вибір місця практики.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Освітня програма забезпечує формування соціальних навичок у здобувачів вищої освіти що дозволяє випусникам освітньої програми бути успішними в подальшій професійній діяльності застосовуючи критичне мислення, вміння розв'язувати ситуаційні задачі, тощо. Це забезпечується вивченням дисциплін як соціально-гуманітарного циклу, так і професійної підготовки. Окремий сегмент студентського життя, що формує soft skills є участь у спільних заходах факультету та ЗВО, у студентських олімпіадах, наукових гуртках, конференціях, тощо.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт “Еколог” затверджено наказом Мінекономіки № 1111-22 від 04 травня 2022 року. Його вимоги орієнтовані на рівень підготовки магіста екології, але ОПП бакалавра в цілому відповідає йому як з точки зору основної мети професійної діяльності - забезпечення природоохоронної діяльності та збалансованого природокористування, так і переліку професійних компетентностей, що формуються на бакалавраті (А.1. Здатність застосовувати нормування антропогенного навантаження на довкілля; А2. Здатність визначати дії, що забезпечують виконання вимог екологічного законодавства України, тощо)

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Відповідність критерію підтверджено.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Дуальна форма навчання не використовується на ОП «Екологія»..

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими. Вони не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Правила прийому та умови вступу на ОПП відповідають особливостям та вимогам поточного року.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В університеті сформовано комплекс документів, які є у вільному доступі, що регулюють порядок визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. На цій освітній програмі студенти не скористались можливостями академічної мобільності.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під

час реалізації освітньої програми

В університеті прийнято «Порядок визнання у ЛНУ імені Івана Франка результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті». Студенти проінформовані про можливості врахування їх неформальної освіти при визнанні результатів навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Положенням про організацію освітнього процесу затверджено використання різних форм і методів навчання, які в цілому, сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Забезпеченню студентоцентрованого підходу сприяє можливість вибору місця проходження виробничої практики, тематики наукового дослідження тощо.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

У відкритому доступі на сайті кафедри є інформація щодо Стратегії розвитку кафедри екології на 2020-2025 роки, цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання та відображена у силабусах навчальних дисциплін. На сайті також є кілька закладок: Методичні матеріали, Дистанційне навчання, Дослідження, Практика, тощо. Це дозволяє констатувати, що всім зацікавленим особам своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання, як у межах окремих освітніх компонентів, так і стосовно всього освітнього процесу в цілому.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Відповідність критерію підтверджено.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Викладачі оновлюють зміст ОК з використанням інформації, яку вони отримують в результаті здійснення власних наукових досліджень, стажувань, тощо.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

ЗВО стимулює процеси інтернаціоналізації освіти шляхом включення відповідних напрямків роботи у різні сфери діяльності. Сайт факультету містить окрему закладку « Міжнародна співпраця» рубриками Міжнародні освітні проекти, Академічна мобільність, Міжнародні освітні і наукові заходи, Стажування, співпраця із зарубіжними науковими установами, Міжнародні наукові проекти, але не всі вони заповнені. Відсутність участі здобувачів ОП в програмах академічної мобільності може пояснюватись у тому числі і мовною не впевненістю, про що вони зазначають у опитуванні.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

На ОП «Екологія» розроблена чітка система контрольних заходів та зрозумілі критерії оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти, що представлені у Силабусах у вільному доступі на сайті факультету і доводяться до студентів на початку семестру. Розклад занять розміщено на сайті факультету, він знаходиться у вільному доступі, але не містить посилання на вхід до дистанційних лекцій. Підсумкова атестація проводиться у форму публічного захисту кваліфікаційної роботи. Критерії її оцінювання оприлюднено на сторінці випускової кафедри екології веб-сайту факультету у прикріпленому силабусі навчальної дисципліни «Кваліфікаційна робота»

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Для атестації здобувачів передбачено проведення захисту кваліфікаційної роботи, що відповідає вимогам стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня, затвердженого наказом МОН України № 1076 від 04.10.2018 р., галузь знань 10 Природничі науки, спеціальність 101 Екологія. Силабус ОК Кваліфікаційна робота містить детальний алгоритм виконання роботи та підготовки її до захисту, у т.ч. приклади можливих тем. Для зберігання захищених робіт на кафедрі створено репозитарій кваліфікаційних робіт, доступ до якого можна отримати за додатковим запитом, що певною мірою захищає авторські права..

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила проведення контрольних заходів, передбачених за даною ОП, регулюються комплексом внутрішніх документів ЗВО, що надані у вільному доступі на сайті факультету та ЗВО. Студентам доведена інформація про графік, правила і процедуру проведення контрольних заходів, процедуру оскарження результатів контрольних заходів, умов повторного їх складання.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

У ЗВО чітка та зрозуміла процедура дотримання академічної доброчесності, що регламентується численними нормативно-правовими актами та здійснюється системна робота з виховання академічної культури, що підтверджують матеріали опитування.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Викладачі, що задіяні до реалізації освітньої програми мають профільну освіту та відповідне стажування, у т.ч. закордонне (Проф. кафедри екології Капрусь І. Я. пройшов Міжнародне стажування у науково-освітній лабораторії Вігерського парку народowego (Польща). У матеріалах акредитаційної справи, на сайті факультету і випускової кафедри є перелік публікацій, що доводить відповідність їх профілю наукових інтересів та науково-методичної роботи тим ОК, які вони викладають.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Процедура конкурсного добору викладачів є чіткою, зрозумілою й прозорою. При доборі викладачів враховується інформація про відповідність їх доробку критеріям активності викладача.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Відповідність підкритерію підтверджено

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

На ОП існує практика залучення професіоналів-практиків та представників роботодавців до освітнього процесу, що підтверджено матеріалами справи і доданими документами.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Університет сприяє професійному розвитку викладачів. Всі викладачі ОП проходять стажування як в Україні, так і в закордонних установах Інформація про Стажування не розміщена на сайті кафедри, окрім міжнародного стажування.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Для матеріального і морального стимулювання підвищення педагогічної майстерності викладачів, наукової роботи викладачів, аспірантів і студентів в університеті створено Мотиваційний фонд, що у своїй роботі керується Положенням про мотиваційний фонд, розмішеним на сайті ЗВО. Завдяки цьому викладачі отримують різні заохочення за свою професійну активність

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Відповідність підкритерію підтверджено.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Відповідність підкритерію підтверджено.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти за ОП та здатне задовільнити їхні потреби у т.ч. у військовий час (поруч є обладнане бомбосховище).

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Можливість скористатися освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою забезпечується шляхом комунікацій з викладачами, керівництвом кафедри, деканатом, керівництвом факультету, дистанційним спілкуванням. У період дистанційного навчання консультування здобувачів здійснюється із використанням месенджерів, платформи Teams, системи Деканат, середовища Moodle.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

В університеті створено всі умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами, що підтверджує досвід навчання такої студентки на ОП Екологія.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Університет має чіткий алгоритм реакції на появу конфліктних ситуацій, існує «Телефон довіри», електронна адреса відповідної служби dovira_lnu@ukr.net, та Електронна приймальня (<http://helpdesk.lnu.edu.ua>). Політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій регулюються системою документів на рівні ЗВО. Університет має чіткий алгоритм реакції на появу конфліктних ситуацій, з яким студенти ознайомлені.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Всі нормативні документи, що регламентують процедуру розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗНО та виконуються університетом. Оновлення ОП «Екологія» здійснюється щорічно і порівняння доступних на сайті освітніх програм 2019, 2020 та 2022 років показало наявність змін, які спрямовані на покращення підготовки фахівців. Зараз вже розміщена для обговорення ОПП на 2023 рік та надано адресу, куди відправляти пропозиції.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Відповідність критерію підтверджено.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці залучаються до розробки та корегування ОП з конкретними пропозиціями, що відображено у доданих до справи протоколах засідання кафедри. Крім того, вони безпосередньо приймають участь в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти, приймаючи їх на виробничу практику.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Традиції ЗВО, що має Асоціацію випускників і проводить низку активностей по відношенню до випускників, свідчить про культуру уваги до кар'єрного шляху випускників, але на цій ОП не знайдено підтвердження системної роботи з випускниками.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Відповідність підкритерію підтверджено.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти за цією ОП відсутні, оскільки акредитація первинна.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка здатна забезпечити розвиток освітньої програми та освітньої діяльності.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації

освітньої програми

Сайти університету і факультету містять повну інформацію, що регулюють всі аспекти освітнього процесу. Також у вільному доступі оприлюднено чіткі та зрозумілі правила і процедури регламентації прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

В університеті існує практика розміщення документів на сайті ЗВО для громадського обговорення. Наразі вже на сайті факультету розміщена для обговорення ОПП «Екологія» на 2023 рік та надано адресу, куди відправляти пропозиції. У той же час, зміни, які внесені до оновлених ОПП на основі досвіду інших ЗВО не виносяться на обговорення. Згідно доданих до справи документів, до ОПП 2019 р з досвіду Національного університету біоресурсів і природокористування України цілком слушно запозичено дисципліну «Організація управління в природоохоронній діяльності», яка згідно Стандарту забезпечує формування ключових ПР, але її включили у блок вибіркового ОК. У той же час, як посилаючись на досвід Карлового Університету (Прага) по підготовці за іншими освітніми програмами, що не мають відношення до стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня, затвердженого наказом МОН України № 1076 від 04.10.2018 р., галузь знань 10 Природничі науки, спеціальність 101 Екологія, був розширений біологічний блок нормативних дисциплін, що створило дублювання і збільшило кількість ОК, які форують ПР.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На сайті факультету і кафедри у відкритому доступі є вся інформація, що стосується ОП «Екологія».

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Для забезпечення відповідності потребам ринку праці регіону доцільно додати до переліку вибіркових дисциплін такі, що є актуальними на теперішній час та ширше враховують регіональний контекст.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Відрегулювати склад обов'язкових ОК для виключення дублювання тем і ПР, що формують дисципліни, наблизити до потреб Стандарту вищої освіти спеціальності 101 Екологія та професійного стандарту частку дисциплін, що дають спеціальні компетентності в екологічному управлінні, нормуванні, та пректній діяльності. Розглянути можливість розділити на окремі ОК об'єднані нормативні дисципліни, та збільшити час на їх вивчення. Розглянути можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії використовувати вибіркові ОК, що викладаються на спеціальності 101 Екологія на інших двох факультетах. Для розширення результативності навчальної практики з екології, передбачити в ній елементи дослідження всіх природних компонентів.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Оскільки у затвердженому закладом освіти Положенні закріплено норму визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті. лише для обов'язкових ОК, доцільно для стимулювання розвитку студентів передбачити на ОП зарахування, наприклад, окремих кредитів і у вибіркових ОК. Стимулювати академічну мобільність студентів, у т.ч. дистанційну

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Стимулювати участь студентів у академічній мобільності шляхом регулярного інформування про існуючі можливості на зустрічах з представниками Міжнародного відділу або розповсюдженням в студентських групах, на сайті кафедри та факультету інформації про відкриття програм студентської мобільності.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Доцільно включити до силябусу ОК Кваліфікаційна робота критерії оцінювання, чітко зазначивши складові базових 65%, наприклад, включивши до них наявність публікації результатів дослідження в журналах категорії А чи Б, презентацію матеріалів роботи на конференціях або конкурсах студентських наукових робіт, включення їх до звітів з НДР кафедри, тощо. Для підвищення відповідальності студентів за оригінальність наукового дослідження у кваліфікаційній роботі доцільно використовувати переважно зовнішнє рецензування.

Критерій 6. Людські ресурси

Закріпити в Угодах про співпрацю можливість залучення роботодавців – фахівців в галузі Екології до дистанційної участі в освітньому процесі (лекції, тренінги, майстер-класи, тощо), а також участі в заходах з підсумкової атестації у якості членів атестаційної комісії та рецензентів кваліфікаційних робіт. Доцільно на сайті кафедри надавати інформацію про стажування викладачів.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

На сайті університету оновити «Інформацію для людей з особливими потребами (<https://cutt.ly/Y4i31x3>)

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

При оновленні ОПП врахувати вимоги професійного стандарту “Еколог” затверджено наказом Мінекономіки № 1111-22 від 04 травня 2022 р. Доцільно організувати системну роботу з випускниками з огляду на необхідність інформування студентів про можливості працевлаштування та рохвитку їх кар’єрного шляху.

Критерій 9. Прозорість та публічність

При використанні досвіду закордонних ЗВО для оновлення ОПП доцільно розглядати відповідність потребам вітчизняного стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня, затвердженого наказом МОН України № 1076 від 04.10.2018 р., галузь знань 10 Природничі науки, спеціальність 101 Екологія та професійного стандарту “Еколог” затверджено наказом Мінекономіки № 1111-22 від 04 травня 2022 року., а також залучати до обговорення цих змін роботодавців.

Критерій 10. Навчання через дослідження
не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ГОЛУБ ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ